

Innst. 283 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:48 S (2015–2016)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om en internasjonal konvensjon for å begrense utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade fra plast

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en internasjonal konvensjon som regulerer produksjon, bruk og håndtering av plast, med sikte på å redusere utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade på globale økosystemer.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, mener at mikroplast, plastavfall og plastgjensander som kommer på avveie, er et alvorlig

miljøproblem, og at marin forsøpling er en stor del av dette. Komiteen har merket seg at temaet har stor oppmerksomhet internasjonalt, og legger til grunn at mye av innsatsen må gjøres mellom landene.

Komiteen viser til at Norge i 2014 på FNs første miljøforsamling (UNEA) i Nairobi fremmet en resolusjon om marint plastsøppel og mikroplast som ble enstemmig vedtatt. Komiteen har merket seg at et sentralt element i resolusjonen var å få utarbeidet en bred internasjonal studie av best tilgjengelige kunnskap om effekter, kilder og mulige tiltak for å redusere tilførsel av plastsøppel og mikroplast i havet. Komiteen viser til at Norge har bidratt med 1 mill. amerikanske dollar til oppfølging av dette vedtaket.

Komiteen har merket seg at resultatet av ovennevnte arbeid skal legges frem på FNs andre miljøforsamling i Nairobi i mai i år. Komiteen har videre merket seg at Norge allerede har lagt frem forslag til en ny resolusjon med tiltak for å følge opp arbeidet, og at dersom denne blir vedtatt, vil det allerede være oppnådd en global enighet om en rekke konkrete tiltak for å redusere plastsøppel og mikroplast i havet.

Komiteen viser til at regulering, produksjon, bruk og håndtering av plast er et svært omfattende tema. Komiteen mener at kunnskapsgrunnlaget må være svært godt for å sikre en god prosess internasjonalt, som i tur kan føre til en eventuell konvensjon om plastsøppel og mikroplast.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at studien som nå utarbeides som følge av den norske resolusjonen i FNs miljøforsamling, vil være et viktig bidrag til å vurdere behovet for en konvensjon.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener Norges internasjonale arbeid med dette temaet bør gjøres med sikte på en internasjonal konvensjon. Dette medlem vil peke på at minst fire områder peker seg ut som temaer for en slik konvensjon. For det første må plastforurensningen reduseres gjennom lavere plastforbruk, holdningsendringer og reguleringer. For det andre må det etableres systemer for resirkulering av plastavfall som også kan gi råstoff til nye produkter og skape nye næringer og arbeidsplasser. For det tredje må det stilles krav til biologisk nedbrytbarhet. For det fjerde må en konvensjon sikre finansiering av en storstilt global opprydningsinnsats for å fjerne eksisterende plastforurensning.

Dette medlem vil peke på at prinsippet om at forurenser skal betale, er et viktig prinsipp i det norske lovverket, som gjør det mulig å iverksette effektive tiltak mot plastforurensning. Vedtaket knesetter at det i utgangspunktet er forbudt å forurense, at all forurensning krever en utslippstillatelse og at det kan iverksettes sanksjoner mot aktører som forurenser uten å betale. Dette medlem mener dette prinsippet vil være viktig for å kunne iverksette effektive internasjonale tiltak mot plastforurensning. Dette medlem ber derfor regjeringen jobbe for at en eventuell internasjonal konvensjon mot plastforurensning bygger på dette prinsippet.

Dette medlem vil understreke at Norges internasjonale innsats mot plastforurensning må ret-

tes mot både marin forurensning og plastforurensning på land.

Dette medlem tar opp forslaget som fremmes i representantforslaget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en internasjonal konvensjon som regulerer produksjon, bruk og håndtering av plast, med sikte på å redusere utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade på globale økosystemer.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:48 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om en internasjonal konvensjon for å begrense utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade fra plast – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. mai 2016

Ola Elvestuen

leder

Odd Henriksen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 26. februar 2016

Vedrørende representantforslag 48 S (2015-2016) om en internasjonal konvensjon for å begrense utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade fra plast

Jeg viser til brev av 11. februar med oversendt representantforslag fra Rasmus Hansson der han ber regjeringen ta initiativ til en internasjonal konvensjon som regulerer produksjon, bruk og håndtering av plast, med sikte på å begrense utslipp, ressursbruk, forsøpling og miljøskade på globale økosystemer. Når det gjelder vårt arbeid med mikroplast vil jeg også vise til mitt svar på representantforslag nr. 44 S.

Mikroplast, plastavfall og plastgjenstander som kommer på avveie er et alvorlig miljøproblem, og marin forsøpling er en vesentlig del av dette problemet. Dette er viktige og prioriterte tema for miljømyndighetene og jeg er enig i at det er behov for handling og konkrete tiltak. Miljødirektoratet utarbeider nå tiltaksanalyser for marin forsøpling og mikroplast. De omfatter både nasjonale og internasjonale tiltak og vil danne grunnlag for å vurdere videre arbeid.

Det er viktig å redusere tilførsler, men opprydding er også nødvendig. Dette er et internasjonalt miljøproblem, og det er nødvendig med enighet om internasjonale tiltak. Det er da også stor oppmerksomhet om dette temaet, og for eksempel EU-kommisjonen varsler i sin handlingsplan for en sirkulær økonomi at de vil utarbeide en strategi om plast, med vekt på materialgjenvinning, biologisk nedbrytbarhet, miljøgiftinnhold og marin forsøpling, i 2017.

Norge fremmet en resolusjon om marint plastsøppel og mikroplast på FNs første miljøforsamling (UNEA) i Nairobi 2014. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt, og Norge tok gjennom dette en lederrolle i det internasjonale arbeidet mot marin forsøpling og mikroplast. En sentral del av vedtaket var at FNs miljøprogram (UNEP) skulle få utarbeidet en bred internasjonal studie av best tilgjengelige kunnskap om effekter, kilder og ikke minst av mulige tiltak for å redusere tilførsler og nivå av plastsøppel og mikro-

plast i havet. Beste tilgjengelige teknikker og praksiser skulle vurderes, og det skulle gis råd om hvilke tiltak som haster mest. Norge har bidratt med 1 mill. USD til UNEP til oppfølging av vedtaket.

Rapporten med anbefalingene, som utarbeides av en bredt sammensatt internasjonal ekspertgruppe og rådgivende gruppe, skal legges fram på FNs andre miljøforsamling (UNEA -2) i Nairobi 23-27. mai år. For å sikre god framdrift har Norge allerede lagt fram forslag til en tiltaksrettet oppfølgende resolusjon for vedtak på UNEA-2. Blir resolusjonen vedtatt har vi oppnådd en viktig global enighet om en rekke konkrete tiltak for å redusere plastsøppel og mikroplast i havet.

Et sentralt forslag i resolusjonen er at UNEP skal utrede om det relevante internasjonale og regionale miljøregelverk og avtaler er godt nok, og godt nok samordnet, til å bekjempe plastsøppel og mikroplast i havmiljøet. Mulige tiltak for å dekke hull eller styrke synergier skal identifiseres.

Representanten foreslår at regjeringen tar initiativet til en konvensjon som regulerer produksjon, bruk og håndtering av plast. Dette er et svært omfattende tema, og enkelte av problemstillingene dekkes helt eller delvis i eksisterende internasjonalt miljøregelverk og er nasjonalt regulert gjennom kjemikalierelgelverk, produktregelverk og forurensnings- og avfallsregelverk.

Regulering og gjennomføring av tiltak varierer mellom landene. En konvensjon vil kunne sikre like krav og gi grunnlag for erfaringsoverføring, kapasitetsbygging og støtte til de landene som trenger det.

Norge har tatt en ledende rolle i arbeidet med å redusere marin forsøpling. Vi vet av erfaring at det er viktig å arbeide systematisk og sikre et godt kunnskapsgrunnlag for å få gode internasjonale prosesser og enighet. Studien Norge foreslår skal legges fram på FNs tredje miljøforsamling, og vil være et viktig bidrag for å vurdere om det er behov for en konvensjon.

